

Povinnosti stavebníka v souvislosti s ochranou archeologického dědictví

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ze znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) v § 22 odst. 2 stanoví, že **má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.** Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.

Území s archeologickými nálezy lze definovat jako území, ve kterém se nalézají prvky archeologického dědictví vyjmenované v čl. 1 odst. 2 a 3 Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované), publikované pod č. 99/2000 Sb.m.s. S ohledem na znění uvedené úmluvy a data vedená ve Státním archeologickém seznamu je možné konstatovat, že většina zamýšlených stavebních činností se území s archeologickými nálezy dotýká. **Z hlediska péče o archeologický fond je celé území České republiky územím s archeologickými nálezy, na které se vztahuje ustanovení § 22 odst. 2, památkového zákona. Archeologické dědictví musí být podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, tzv. Maltské konvence, která je součástí našeho právního řádu ve smyslu ústavního zákona č. 395/2001 Sb., zejména jejího článku 4, odstavce ii) prioritně chráněno na původním místě v zemi.**

Povinnost oznámení stavebního záměru vzniká stavebníkovi již od doby přípravy stavby, za přípravu stavby se považuje např. jednání na stavebním úřadě, příprava projektové dokumentace apod. Oznámení je nezbytné provést s dostatečným předstihem, což je důležité nejen pro Archeologický ústav nebo oprávněnou organizaci, ale i pro stavebníka, neboť provádění výzkumu může zdržet stavební činnost. Oznamovací povinnost je stanovena zákonem vůči Archeologickému ústavu tj. vůči Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i., Letenská 4, 118 01 Praha 1. V rámci urychlení jednání je vhodné současně kontaktovat některou z oprávněných organizací činných na území Plzeňského kraje (viz příložený seznam).

Za nesplnění uvedené oznamovací povinnosti uloží krajský úřad pokutu dle § 35 odst. 2 písm. f) nebo § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona.

V případě, že archeologický nález byl učiněn v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby, platí úprava uvedená ve stavebním zákonu (zákon č. 183/2006 Sb.), který v § 176 odst. 1 stanoví, že **pokud dojde při postupu podle tohoto zákona nebo v souvislosti s tím k nepředvídaným nálezům kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo k archeologickým nálezům, je stavebník povinen neprodleně oznámit nález stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody a zároveň učinit opatření nezbytná k tomu, aby nález nebyl poškozen nebo zničen, a práce v místě nálezu přerušit. Za nesplnění této povinnosti může stavební úřad uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč.**

Na závěr lze poznamenat, že archeologické nálezy neučiněné v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby jsou upraveny v § 23 památkového zákona.

V případě jakýchkoliv nejasností se obraťte na orgán státní památkové péče ve Vašem regionu, tj. na příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.